

Dr. Ivan Svetlik

je minister za delo, družino in socialne zadeve

Delo bo ostalo vrednota

Delo je v organizaciji modernih družb postalo osrednja institucija in vse kaže, da bo to vlogo ohranilo tudi v prihodnje. Ohranja pa se tudi dvojna narava dela: kot užitek in samopotrjevanje na eni ter nujnost in samozatajevanje na drugi strani.

Filozofi in antropologi so že zgodaj opazili, da je delo ustvarilo človeka. Proces tega ustvarjanja pa ni preprost. Razpenja se med prekletstvom lakote, pomanjkanjem varnega bivališča, naravnih nesreč in zgodnjega industrijskega dela, ki je nečloveško izčrpavalo in pohabljal množice delavcev, ter med užitkom samouresničitve, ki ga doživljajo oblikovalci in izdelovalci novih izdelkov, inovatorji, umetniki ... Če je bilo delo v začetku usmerjeno predvsem v naravno okolje, je pozneje dobivalo na pomenu pri uravnavanju medsebojnih odnosov in obrambi skupnosti, pa tudi pri ustvarjanju in obvladovanju sveta tehnike.

V modernem času stopa v ospredje obvladovanje samega sebe. Morda nas bodo ekološka vprašanja v večji meri usmerila nazaj k naravi. Vpetost predhodnih generacij v vsa ta okolja je prispevala k razvoju mnogoterih psihičnih in fizičnih zmognosti sodobnega človeka. Družba pa prenaša na mlade generacije nakopičeno znanje ter pestro zgodovinsko izkustvo, vključno z vrednotami, ki delu dajejo raznotere pomen: vrednotijo ga kot ustvarjalno dejavnost, ki omogoča osebno rast in izpolnitev, kot medij druženja in povezovanja med ljudmi in tudi kot nezanimivo in mukotrpno, čeprav pogosto nujno, sredstvo za preživetje.

Si to, kar delaš

Delo je v organizaciji modernih družb postalo osrednja institucija in vse kaže, da bo to vlogo ohranilo tudi v prihodnje. Delo zavzema pretežni del aktivnega življenja odraslih ljudi. Na vprašanje kaj si, večina ljudi navede svoj poklic.

Skozi delo se ljudje povezujejo med seboj in krepijo občutek pripadnosti. Delavske organizacije tako razpolagajo z veliko količino družbene moči. Delo pa je tudi osrednja institucija, na kateri temelji socialna država. S prispevki iz dela se financirajo zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kakor tudi prejemki staršev in otrok. Delo je poglaviti vir novo ustvarjene vrednosti, ki tako financiranje sploh omogoča.

Za današnji čas velja, da je vse manj težkega fizičnega dela, ki ga nadomeščajo stroji. Povečuje se delež umskega dela, ki omogoča organizacijo človeku bolj prijaznega delovnega okolja ter lažje usklajevanje dela in družinskega življenja. Vendar so te možnosti premalo izkoriščene. Raziskave opozarjajo, da se močno povečuje intenzivnost dela, da možnosti za samostojno odločanje in ustvarjalnost na delovnih mestih niso izkoriščene ter da izginja jasna meja med delovnim in prostim časom. To pa delu zmanjšuje privlačnost in možnosti, da bi ljudje v njem uživali. Spodbuja jih, da bežijo v prosti čas, bolniške izostanke in prezgodnjo upokojujev. Dvojna narava dela- kot užitek in samopotrjevanje na eni ter nujnost in samozatajevanje na drugi strani- se tako ohranja tudi v sodobnosti.

Če se sprašujemo, ali bomo v kriznih časih, ko dela primanjkuje, delo bolj cenili, je z vidika trga odgovor pritrdilen. Praviloma vse, česar primanjkuje, pridobiva na tržni in osebni vrednosti. Ne nazadnje pomanjkanje dela ogroža tudi socialno državo, zaradi česar si prizadevamo za ustvarjanje in ohranjanje delovnih mest. Vendar je to le površina, pod katero bi morali iskati delo kot vrednoto samo po sebi, delo z njegovo notranjo vrednostjo. To je vsebinsko bogato in avtonomno delo, ki omogoča sproščanje ustvarjalnosti ljudi in učenje hkrati. Predvsem tako delo nas lahko dolgoročno popelje iz krize v razvoj, v obetavnejše čase za kakovostno življenje posameznikov, v družbo znanja. ■

GDS

design v središču

www.gorenjedesignstudio.com